צדקה תציל ממוות – יש להקדים תרופה למכה ב"מ

בְּגִין דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעֵי, דְּאַף עַל גַּב דְּהַהוּא בַּר נַשׁ אִיהוּ בְּבֵי אֲסִירֵי דְּמַלְכָּא, וְאִיהוּ אָסִיר בְּבֵי אֲסִירֵי, דְּיִשְׁתְּדַל בַּר נַשׁ עֲלֵיהּ, וְיַסַּיֵּעַ לֵיהּ לְאַפָּקָא לֵיהּ מִבֵּי אֲסִירֵי מאחר שהקב"ה חפץ שהגם שאותו אדם נמצא אסור בחוליו בבית האסורים של המלך הקב"ה, מכל מקום צריך הרופא להשתדל בו ולסייע לו בכדי להוציא אותו מבית אסורי חוליו[קסח]. **וְהָוָה אָמַר הַכִּי. קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא דָּן**

אור הרשב"י

[קסח] ובענין זה כתב הרמב"ן ויקרא פרק כו פסוק יא וז"ל: והכלל כי בהיות ישראל שלמים והם רבים, לא יתנהג ענינם בטבע כלל, לא בגופם, ולא בארצם, לא בכללם, ולא ביחיד מהם, כי יברך השם לחמם ומימם, ויסיר מחלה מקרבם, עד שלא יצטרכו לרופא ולהשתמר בדרך מדרכי הרפואות כלל, כמו שאמר (שמות טו כו) כי אני ה' רופאך. וכן היו הצדיקים עושים בזמן הנבואה, גם כי יקרם עון שיחלו לא ידרשו ברופאים רק בנביאים, כענין חזקיהו בחלותו (מ"ב כ ב ג). ואמר הכתוב (דהי"ב טז יב) גם בחליו לא דרש את ה' כי ברופאים, ואילו היה דבר הרופאים נהוג בהם, מה טעם שיזכיר הרופאים, אין האשם רק בעבור שלא דרש השם. אבל הוא כאשר יאמר אדם, לא אכל פלוני מצה בחג המצות כי אם חמץ.

אבל הדורש השם בנביא לא ידרוש ברופאים. ומה חלק לרופאים בבית עושי רצון השם, אחר שהבטיח וברך את לחמך ואת מימיך והסירותי מחלה מקרבך, והרופאים אין מעשיהם רק על המאכל והמשקה להזהיר ממנו ולצוות עליו.

וכך אמרו (ברכות סד א) כל עשרין ותרתין שנין דמלך רבה רב יוסף אפילו אומנא לביתיה לא קרא, והמשל להם (במדב"ר ט ג) תרעא דלא פתיח למצותא פתיח לאסיא. והוא מאמרם (ברכות ס א) שאין דרכם של בני אדם ברפואות אלא שנהגו, אילו לא היה דרכם ברפואות יחלה האדם כפי אשר יהיה עליו עונש חטאו ויתרפא ברצון ה', אבל הם נהגו ברפואות והשם הניחם למקרי הטבעים. וזו היא כונתם באמרם (שם) ורפא ירפא מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות, לא אמרו שנתנה רשות לחולה להתרפאות, אלא כיון שחלה החולה ובא להתרפאות כי נהג ברפואות והוא לא היה מעדת השם שחלקם בחיים, אין לרופא לאסור עצמו מרפואתו,

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / הצלחה טל' 02-6249000

דִּינִין דִּבְנֵי עָלְמָא לְעֵילָּא, הֵן לַמָּוֶת הֵן (דף רצ"ט ע"ב) **לְשָׁרוּשֵׁי, הֵן לַעֲקוֹר, הֵן לַעֲנוּשׁ נִכְסִין, וּלְאִסּוּרִין** וכך אמר אותו קרטנא הרופא ששמו הוא יודן מעיר קיסרי, שכן הקב"ה דן את הדינים לבני העולם, מי למות ומי לעוני ומי יעקר ויחסר מאבריו, ומי יענש באיבוד חלק מנכסיו, ומי יאסר ויחלה בבית אסורי חוליו. **מַאן דְּאִתְחֲזֵי לַעֲנוּשׁ נִכְסִין, נָפַל בְּבֵי מַרְעֵיהּ, וְלָא יִתְסֵי, עַד דְּיִתֵּן כָּל מַה דְּאִתְגְּזַר עֲלֵיהּ** כי הנה מי שנגזר עליו שייענש באיבוד חלק מנכסיו, אז הוא נופל למשכב בבית חוליו, והוא לא נרפא עד שהוא יתן את כל הוצאות רפואותיו לרופא כמו שנגזר עליו להפסיד מנכסיו. **כֵּיוָן דְּאִתְעֲנַשׁ בְּמָמוֹנֵיהּ, וְיָהִיב כָּל מַה דְּאִתְגְּזַר עֲלֵיהּ, אִתְסֵי, וְנָפַק מִבֵּי אֲסִירֵי** וכאשר הוא נענש בממונו בזה שהוא נתן את כל מה שנגזר עליו, אז עי"כ הוא נרפא ובזה הוא יוצא מבית אסורי חוליו. **וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְאִשְׁתַּדְּלָא עֲלֵיהּ דְּיִתֵּן עוֹנְשֵׁיהּ וְיִפּוֹק** ומשום כך צריך שיתן את דמי רפואותיו ועונשיו, ועי"כ הוא יצא מחוליו, ולכן אם הוא בעל שכל אין לו להמתין עד שיצטרך לשלם 'בדמים מרובים' תרתי משמע על חוליו, אלא יקדים ויתן ממונו לצדקה ובזה הוא ירפא במהרה (רמ"ק).

אור הרשב"י

לא מפני חשש שמא ימות בידו, אחרי שהוא בקי במלאכה ההיא, ולא בעבור שיאמר כי השם לבדו הוא רופא כל בשר, שכבר נהגו. ועל כן האנשים הנצים שהכו זה את זה באבן או באגרוף (שמות כא יח) יש על המכה תשלומי הרפואה, כי התורה לא תסמוך דיניה על הנסים, כאשר אמרה (דברים טו יא) כי לא יחדל אביון מקרב הארץ, מדעתו שכן יהיה. אבל ברצות השם דרכי איש אין לו עסק ברופאים.

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / הצלחה טל' 02-6249000

יש הנתפס בבית האסורים או שנעקרים ממנו איבריו כדי לצאת מבית האסורים

מַאן דְּיִתְחֲזֵי לְשָׁרוּשֵׁי, יִתְפְּסוּן לֵיהּ, וְיָהֲבֵי לֵיהּ בְּבֵי אֲסִירֵי, עַד דְּיִשְׁתְּרֵשׁ מִכֹּלָּא והנה מי שראוי לו שיעני לגמרי,

אז הוא נתפס בבית האסורים, עד שהוא נעקר מכל ממונו, כי 'כל אשר לאיש יתן בעד נפשו'. **וּלְזִמְנִין דְּיִשְׁתְּרֵשׁ מִשַּׁיְיפֵי, אוֹ מֵחַד מִנַּיְיהוּ, וּלְבָתַר יִפְּקוּן לֵיהּ מִבֵּי אֲסִירֵי** ופעמים נעקר ממנו כמה מאבריו או אחד מהם, ואח"כ הוא יוצא מבית האסורים. **מַאן דְּיִתְחֲזֵי לַמָּוֶת, הֲכִי הוּא, דְּאִילּוּ יִתֵּן כָּל כּוּפְרָא, וְכֹל מָמוֹנָא דְּעַלְמָא לָא יִשְׁתְּזִיב**

וכן מי שנגזר עליו מיתה, באמת כך יהיה לו כי אפילו אם הוא יתן את כל הכופר וכל הממון שבעולם הוא ינצל מהמיתה, אלא הוא ימות בחוליו ב"מ.

הרופא צריך להשתדל ברפואת נשמתו של החולה

וְעַל דָּא אִצְטְרִיךְ לְאַסְיָא חַכִּים, לְאִשְׁתַּדְּלָא עֲלֵיהּ, אִי יְכִיל לְמֵיהַב לֵיהּ אַסְוָתָא מִן גּוּפָא, יָאוּת. וְאִי לָאו, יִתֵּן לֵיהּ אַסְוָתָא לְנִשְׁמָתֵיהּ, וְיִשְׁתַּדַּל עַל אַסְוָתָא דְּנִשְׁמָתֵיהּ ועל כן צריך הרופא הבקי שעסוק ולהשתדל ברפואתו, כי אם הוא יכול לתת לו רפואה של גופו מוטב, ואם לא הוא צריך לתת רפואה לנשמתו, מאחר שהוא צריך להשתדל ברפואת נשמתו שישוב בתשובה שלימה[קסט]. **וְדָא הוּא אַסְיָא**

אור הרשב"י

[קסט] כדאיתא בשבת דף לב עמוד א' תנו רבנן: מי שחלה ונטה למות אומרים לו: התודה, שכן כל המומתין מתודין.

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / הצלחה טל' 02-6249000

דְקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִשְׁתַּדַּל עֲלֵיהּ בְּהַאי עָלְמָא וּבְעָלְמָא דְּאָתֵי וזהו הרפואה שעי"כ הקב"ה משתדל עליו להצילו ממיתה בעולם הזה, ומדינה של גיהנם בעולם הבא.

הרופא היה פועל בתפילתו יותר מאשר פועל ברפואת ידיו

אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר, עַד הַשְׁתָּא לָא שְׁמַעְנָא מֵאַסְיָא דָּא, וּמִסְפָּרָא דָּא ואמר רבי אלעזר, שעד עכשיו לא שמעתי מזה קרטנא הרופא ומספרו. **בַּר מִזְמָנָא חָדָא, דְּאָמַר לִי טַיָּיעָא חָדָא, דְּשָׁמַע לַאֲבוּי, דְּאַסְיָא חַד הָוָה בְּיוֹמוֹי** חוץ מפעם אחת שאמר לי רועה אחד שהוא שמע מאביו שהיה רופא אחד בימיו, **דְּכַד הָוָה מִסְתַּכַּל בְּבַר נָשׁ, כַּד אִיחוּ בְּבֵי מַרְעֵיהּ, הָוָה אָמַר, דָּא חָי וְדָא מֵת** שכאשר הוא היה מסתכל באדם השרוי בבית חוליו, הוא היה אומר זה חי וזה מת[קנ]. **וְהָוּ אָמְרִין עֲלֵיהּ דְּהוּא זַכָּאָה קְשׁוֹט, דְּחִיל חַטָּאָה. וְכֹל מַה דְּלָא יְכִיל לְמִדְבַּק מַה דְּאִצְטְרִיךְ, אִיחוּ הָוָה קָנֵי, וְיָהֵיב מִדִּילֵיהּ** והיו אומרים על הרופא הזה שהוא היה צדק אמת וירא חטא, כי כל חולה שהוא לא היה יכול לקנות את תרופתו כמו שהוא צריך זה הרופא היה קונה לו משלו. **וַהֲווּ אָמְרִין, דְּלֵית חַכִּים בְּעָלְמָא כְּגִינֵיהּ** והיו אומרים שאין חכם ובקי כרופא הזה כאותו קרטנא הרופא. **וּבְצִלּוֹתֵיהּ הָוָה עָבִיד**

אור הרשב"י

[קנ] כנעין שנאמר ברבי חנינא בן דוסא שנאמר בו בברכות פרק ה' משנה ה' אמרו עליו על רבי חנינא בן דוסא כשהיה מתפלל על החולים ואומר זה חי וזה מת אמרו לו מנין

ניתן להקדיש עבור הנצחות או לרפואה / הצלחה טל' 02-6249000